

ESPOON VAMMAISNEUVOSTO
ESBO HANDIKAPPRÅD

VAMMAISNEUVOSTON LAUSUNTO Valtuustokysymys Esteettömyys terveydenhuollossa

Terveydenhuoltolaki

10 § Palvelujen saavutettavuus ja yhdenvertainen saatavuus

Kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä terveydenhuollon palvelut sisällyttäen ja laajuudeltaan sellaisiksi kuin kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän asukkaiden hyvinvointi, potilasturvallisuus, sosiaalinen turvallisuus ja terveydentila sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seurannan perusteella lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti arvioitu perusteltu tarve edellyttävät.

*Kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on huolehdittava vastuullaan olevien asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja saatavuudesta **yhdenvertaisesti** koko alueellaan.*

Kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä terveydenhuoltopalvelut alueellaan lähellä asukkaita, paitsi jos palvelujen alueellinen keskittäminen on perusteltua palvelujen laadun turvaamiseksi.

Valtuustokysymys on erittäin tärkeä ja ajankohtainen. Se nostaa esiin yhden esimerkin monista kohdatuista ongelmista. Terveyspalvelujen käyttäjissä on usein henkilöitä, joiden toimintakyky on tilapäisesti tai pysyvästi heikentynyt sairauden tai vammautumisen myötä. Esteettömyys ja saavutettavuus on näin hyvin tärkeää kaikille käyttäjille.

Vammaisneuvosto esittää, että Espoon kaupunki käynnistää terveydenhuollon kartoituksen, jossa selvitetään niin toimintatapojen kuin toimipisteiden esteettömyys ja saavutettavuus. Kartoituksen perusteella suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavat korjaukset.

Vammaisneuvosto tarjoaa tähän työhön asiantuntemustaan.

Perustelut

Terveyspalvelut ovat monella tapaa ongelmalliset. Vammaisneuvosto on lausunnoissaan ja palautteissaan tuonut niitä aktiivisesti esille, mutta korjauksia

esteettömyyteen ja saavutettavuuteen ei ole tehty. Terveyspalvelut ovat kuitenkin välttämätön palvelu meille kaikille.

On ikävää, että erityisesti aluekeskuksiin sijoitetuissa uusissa palveluissa korostuvat tietyt ongelmat: rakennukseen on vaikea tulla, koska saattoliikennettä ei ole ratkaistu. Rakennuksen sisällä matkat ovat pitkiä ja ne ovat huonosti opastettuja. Välttämättömät kulkureitit eivät täytä esteettömyyden vaatimuksia.

Palvelun eri vaiheissa on suuria ongelmia, jotka tulisi ratkaista. Nostamme tässä esiin muutamia esimerkkeinä:

- Ajanvaraus ja arviointi
Puhelinajanvarauksen tekeminen ja alkuarviointi puhelimitse on monelle vammaiselle henkilölle vaikea toimintarajoitteiden vuoksi.

Ratkaisut voivat olla yksinkertaisia. Esimerkiksi tekstiviestipalvelu paransi kuulovammaisten tilannetta merkittävästi.

Ajanvarauksessa ei saa tietoa toimipisteiden esteettömyyspuutteista, jolloin asiakas ei voi varautua tilanteeseen.

- Saapuminen ulkoa rakennukseen
Saattoliikenne jää kauas, talvikunnossapito on huonoa.
- Pitkät välimatkat rakennusten sisällä tai muut palvelut sijaitsevat (esim. HusLab) eri rakennuksessa. Opasteiden puute vaikeuttaa tilannetta entistään.
- Saavuttaessa palvelun toimipisteen alueelle ei paikalla ole enää nykyisin henkilökuntaa. Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa tulee pikaisesti toteuttaa ratkaisu saada apua sitä tarvitsemaan.
- Ilmoittautumislaitteet
Eivät toimi näkövammaisille, mutta eivät myöskään apuvälineitä käyttävillä tai joillekin vanhuksille
- Odotusaula
Odotusauloissa tulisi olla eri vammaisryhmille soveltuvia tuoleja ja pyörätuolia käyttäville tulisi varata riittävästi tilaa, ettei ole muiden tiellä.
WC -tiloihin tulee mahtua apuvälineillä ja WC -tiloissa tulisi olla nostimia, niitä tarvitseville, koska jonotus voi kestää kauan. Tulisi harkita, voidaan-

ko joidenkin vammaryhmien odotusaikaa lyhentää.

Eri jonoissa on sama merkkiääni – erilaiset merkkiäänit helpottaisivat jonojen seuraamista, myös näkövammaisille.

- Hoito
Huoneet on vaikea löytää, huoneet ovat liian pieniä apuvälineiden käyttäjille, kalusteet ja tutkimuslaitteet eivät sovellu liikuntarajoitteisten hoitoon.
- Hoito-ohjeet ja jatkohoito näkövammaisille saavutettaviksi. Myös ohjeiden selkokieliäisyys olisi hyvä kaikille.
- Yllä kuvatut ongelmat koskevat myös HUS palveluita eli kuvantamista ja laboratoriota.

Terveyspalvelujen ongelmat korostuvat entisestään, koska kaikki avustavat henkilöt ovat poissa ja vastassa on vain suljettuja ovia.

Uusien toimipisteiden esteettömyyspuutteet on merkittävä ongelma, johon tulisi pikaisesti puuttua. Vammaisneuvoston lausunnoista huolimatta puutteet jäävät korjaamatta rakennusvaiheessa ja jäävät tilaajatoimialalle korjattavaksi myöhemmin. Jatkossa vammaisneuvoston tuleekin toimittaa lausuntojaan myös sille toimialalle, joka on tilaajana (käyttäjänä) sekä tiedoksi ao. lautakunnalle.

Lopuksi

On yllättävää, että esteettömyys ja saavutettavuus ovat niin huonossa tilassa, vaikka esteettömyys ja saavutettavuus ovat laajasti esillä julkisuudessa. Toisaalta asiakkaiden kohtaamat ongelmat näkyvät terveydenhuollon ammattilaisille päivittäin ja vaikuttavat myös ammattilaisten työhön.

Espoossa 4.11.2019

Vammaisneuvoston puolesta

Pirkko Kuusela
puheenjohtaja

Mika-Erik Walls
varapuheenjohtaja

Jakelu: Sosiaali- ja terveyslautakunta
Tiedoksi: Vammaisneuvosto